

PREIZKUS BRALNE TEHNIKE IN RAZUMEVANJA BESEDILA V TRETJEM RAZREDU OŠ OB DRAVINJI 2014

Branje pomeni razpoznavati črke (grafeme) v pisani ali tiskani obliki, (ki jih izgovarjamo ali ne), prehajati z očmi čez to, kar je napisano ali natiskano, sprejemati informacije (sporočila) iz besedila, prenesti znake pisanega jezika v slušne znake (znake govornega jezika).

Branje je komunikacijski proces v katerem besedilo prenaša sporočilo, bralec pa ga sprejema. Pogoj odvijanja pa je skupna koda oz. usklajenost bralčeve kode in kode besedila.(Pečjak, 1991)

V drugi polovici januarja 2014 smo na OŠ Ob Dravinji izvedli posnetek stanja bralne tehnike in razumevanja besedila v tretjih razredih. Zajetih je bilo 50 učencev in učenk 42 iz matične šole in 8 iz podružnice Tepanje. Od tega je bilo 23 deklet in 27 dečkov. Od tega je bilo na podružnici Tepanje v oddelku 8 otrok 4 dekleta in 4 dečki.

Metodika zbiranja podatkov:

Otroci so brali dve neznani besedili prvo poljudno in drugo leposlovno. Prvo krajše mi je služilo za preverjanje tehnike branja in za sproščanje napetosti otrok. Nekateri otroci so imeli namreč tremo. Drugo besedilo je bilo dolgo 300 besed. Besedišče ni bilo težko ali zahtevno je pa vsebovalo tudi premi govor. Pred branjem sem opomnil beroče, da jih bom iz besedila po končanem branju vprašal nekaj vprašanj, zato naj ne hitijo ter naj si skušajo čim več zapomniti.

Nekateri so moje navodilo upoštevali drugi spet ne. Branj nismo ponavljali. Pri odgovorih nisem pomagal in tudi ne nakazoval ali odgovarjajo pravilno ali ne, samo beležil sem ali je odgovor pravilen ali ne.

Vprašanja sem zastavljal takoj po prebranem besedilu, ko se je le to smiselno zaključilo. Okvirna vprašanja sem imel vnaprej pripravljena sem se pa prilagajal z vprašanji glede na dolžino prebranega besedila.

Otrok pri branju nisem prekinjal po iztečenih dveh minutah branja sem pa beležil število prebranih besed. Uporabljal sem štoparico in list na katerem sem označeval koliko so otroci prebrali v dvominutnem času.

Zakaj smo izbrali interval dveh minut? Mišljenje mojih sodelavk, ki ga delim je bilo, da je ena minuta premalo, da bi lahko ocenili koliko lahko nekdo prebere v tem času. Zdi se mi, da so otroci bolj sproščeni v daljšem časovnem intervalu - bolj pa pridejo do izraza tudi napake ali pa težave, ki jih imajo z besedilom.

Posnetek stanja je trajal tri dni. Čeprav smo se dobro organizirali. Branje sem testiral v kabinetu zraven matičnih učilnic. Vsak dan sem testiral en razred (21 učencev) in eno uro na podružnici. Učenci so me obiskovali posamezno med poukom.

Po preverjanju branja in pred analizo podatkov, smo se z razredničarkami še isti dan pogovorili. Ugotovili smo, da se naša opažanja glede posameznikov ujemajo.

Dolgo časa nisem vedel kako naj vrednotim hitrost branja. Potem sem za ločnico med hitrim in počasnim branjem sam določil aritmetično sredino vsega izmerjenega branja in le ta se mi je izrisala pri **76,83** besede na minuto. Še kasneje sem pri Sonji Pečjakovi prebral naslednje: »Oči se pri branju premikajo skokovito, med branjem vrstice se večkrat ustavijo. Te postanke imenujemo fiksacijske odmore oz. postankom kar fiksacije. Premik od enega postanka do drugega je hiter skok – skakada.«(Pečjak,1966).

Na podlagi fiksacij in premorov v katerih možgani procesirajo – resnično berejo - informacije in hitrosti, ki je pričakovana za tretješolce sem izračunal, da bi moral tretješolec poprečno prebrati **75 besed na minuto** pri čemer sem zanemaril čas regresije, ker pri kratkem besedilu ni bistveno vplivala na rezultat. Sicer ljudje berejo od 30 – 1000 besed na minuto. Učence konec osnovne šole pa naj bi privedli do bralne hitrosti od 200-300 besed na minuto.

Analiza podatkov pa je pokazala naslednje:

Maksimalno število prebranih besed je bilo **287** besed na dve minuti oz. **143, 5** na minuto. Minimalno število prebranih besed je bilo **31** besed na

dve minuti oz. **15,5** besed na minuto. Zanimivo je to da, najhitreje beroči sploh niso imeli najboljšega razumevanja.

Aritmetična sredina vsega prebranega tretješolcev na **OŠ ob Dravinji** je **76,83 besede** na minuto. Kar je nad poprečjem, ki sem ga izračunal za tretješolce in pomeni da 54% tretješolcev bere nad poprečjem in 46% pod poprečjem, ki velja za njihovo starost

Da bi lažje obdeloval podatke sem v nadaljevanju razdelil učence na pet skupin sicer v:

1. SKUPINO, ki je brala izrazito počasi pod **35 besed** na minuto se je uvrstilo **5** učencev. **Aritmetična sredina** je bila **27,4 besed** na min. **Raven razumevanja** je bila pri njih **55%** medtem, ko način branja **Zlogovanje**, ki se je razlikovalo samo v hitrosti od počasnega do hitrega zlogovanja. V skupini so bile **tri deklice** in **dva fanta**.

2. SKUPINA so bili otroci ki so brali s hitrostjo od **35 – 55 besed** na minuto. V skupini je bilo **devet** otrok. **Aritmetična sredina** je bila 46,2 besedi na minuto. Raven razumevanja je bila glede na tehniko branja presenetljivo visoka kar **68,51%**. Način branja besedila je bil dokaj različen **v 2 primerih** je šlo za **zlogovanje** v **dveh za vezanje** in v ostali **petih** za **tekoče počasno branje**. V skupini sta bili **dve deklici** in **sedem fantov**.

3. SKUPINO je tvorilo **šest** učencev z **več kot 55** in **manj kot 70** prebranimi besedami na minuto. **Aritmetična sredina** je bila **65,75** prebranih besed na minuto. Razumevanje je bilo kar **80,83%**. Način branja je bil **tekoče počasno branje** razen v **dveh primerih**, ko je šlo za, enkrat **tekoče vezanje** in drugič **za zelo hitro zlogovanje**. Zanimivo je da so v tej skupini **sami fantje**.

4. SKUPINA je bila najštevilčnejša v njej je bilo **18** učencev in učenk, ki so brali **hitreje kot 70** in **počasneje kot 100** besed na minuto. V skupini je bila **aritmetična sredina 83,3 besede** na minuto. Razumevanje **pa 75,36 %**. Tehnika branja je bila **tekoče branje**, ki je variiralo samo v hitrosti,

samo ena učenka je besedilo **vezala**. V skupini je bilo **dvanaest** deklic in **šest dečkov**.

5. SKUPINA je bila skupina **dvanaestih** otrok, ki so brali **hitreje kot 100** besed na minuto. Razumevanje je bilo **80,13%**. **Aritmetična sredina** je bila **116,5** besede na minuto. Tehnika branja ni bila več pod vprašajem, v **vseh** primerih je šlo za **tekoče branje**, ki se je razlikovalo samo v hitrosti. Od tekočega do tekočega zelo hitrega branja, v skupini pa je bilo **sedem deklet** in **pet fantov**.

Če se še malo zadržimo pri hitrosti branja ugotovimo da 54% tretješolcev bere nad poprečjem in 46% pod poprečjem, ki velja za njihovo starost.

Če pogledamo samo tehniko branja. Tako ali drugače tekoče bere 38 učencev ali **60%** vseh tretješolcev. **40 %** pa jih je še vedno ni osvojilo tekočega branja.

Pri interpretaciji nivojev razumevanja naletimo na problem, saj različni strokovnjaki različno interpretirajo odstotke razumevanja. Uporabil bom kar **Downingov model**, saj najbolj ustreza rabi v šolah.

Downing opredeljuje kot najvišjo stopnjo **SAMOSTOJNO BRANJE**, kjer je razumevanje od **58-100%**.

Po tem modelu je na tej stopnji kar **90%** (45) tretješolcev le 10% jih je nižje.

Srednja raven je po Downingu **RAVEN , KI OMOGOČA POUK** in kjer je razumevanje od **44-57%**

V to raven pade **6%** (3) učencev.

Zadnja raven imenuje Downing **FRUSTRACIJSKA** in v njo sodijo učenci z razumevanjem od 0-43%

Pri nas je takih **4%**(2).

Posebej lahko pogledamo podružnico Tepanje, ki deluje v ruralnem okolju. Tam berejo otroci s hitrostjo **59,6** besed na minuto. Dečki opazno počasneje kot deklice s **45** besedami na min in deklice s **74,2** besedami na minuto.

Tehnika branja dva fanta zlogujeta, eden veže in eden bere tekoče počasi. Dekleta berejo vsa tekoče le v hitrosti se razlikujejo.

Razumevanje je **64,57%**.

Med **dečki** je razumevanje **54,15 %**

Med **deklicami** pa **75 %**.

Sicer pa je to le prvi del spremljave branja v tretjih razredih, saj bomo v mesecu juniju opravili še drug posnetek stanja spremljave branja v tretjih razredih, ki bo dal, bolj zanimive statistične ugotovitve – vsaj upam da bo tako. Hkrati pa bomo lahko resnično izmerili napredek tako posameznika kot cele generacije in nadalje v naslednjem letu tudi primerno ukrepali.